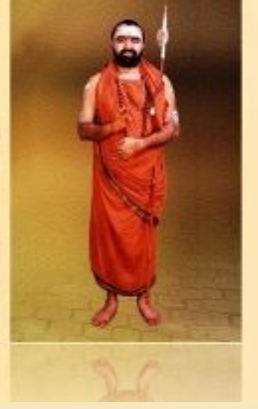
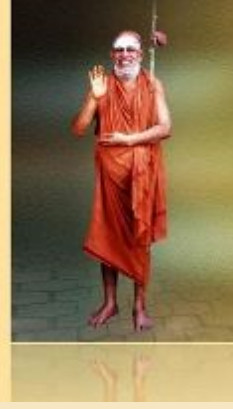

हर हर शङ्कर

ॐ

जय जय शङ्कर

श्री-वेदव्यासाय नमः

श्रीमद्-आद्य-शङ्कर-भगवत्पाद-परम्परागत-मूलाम्नाय-
सर्वज्ञ-पीठम्
श्री-काञ्ची-कामकोटि-पीठम्
जगद्गुरु-श्री-शङ्कराचार्य-स्वामि-श्रीमठ-संस्थानम्

सूर्य-पूजा

(सायन)-उत्तरायण-पुण्यकालः २२.१२.२०२३ धनुः ७

मकर-सङ्क्रान्ति-पुण्यकालः १५.०१.२०२४ मकरः १

रथ-सप्तमी-पुण्यकालः १६.०२.२०२४ कुम्भः ४

Of the Shanmathas established by Bhagavatpada, the Saura matam
वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

☎ 9884655618

☎ 8072613857

✉ vdspsabha@gmail.com

🌐 vdspsabha.org

is one. Surya Upasana is also part of the Panchayatana Puja as it is said
आदित्यम् अम्बिकां विष्णुं गणनाथं महेश्वरम्.

The worship of Surya Bhagavan is capable of giving good health and longevity, aishvaryam (such as good position), wealth, progeny, clarity of intellect and wisdom. As per the words of Mahakavi Kalidasa, शरीरम् आद्यं खलु धर्मसाधनम्, dharma can be followed only if we have good health. All people would have realized that all human achievements come only after health due to the experiences of recent times.

Bhanu Saptami (when saptami comes on a Sunday), Makara Sankra-manam / Pongal and Ratha Saptami are some of the special occasions where we worship Surya Bhagavan.

Likewise, in our Shrimatham, our Shri Kanchi Kamakoti Mulamnaya Sarvajna Pithadipati Shankaracharya Swamigal follows the tradition of offering puja to Surya Bhagavan on Sayana Uttarayana Punya Kalam also. Along with this, Surya Puja is also done on Makara Sankranti as usual.

As per the saying यद्यदाचरति श्रेष्ठः let us follow this anushtanam of our Acharyas and offer worship to Surya Bhagavan on such important days and involve ourselves in dharma karyam and become the worthy recipients of our Acharya's grace.

A laghu puja paddhati is being released for this.

Source books: 1) "Aditya Stotra Ratnam of Appayya Dikshitar" (Tamil), 1959, Kamakoti Koshasthanam; 2) "Sankranti Puja, Go Puja", 1981, Brah-mashri Shrivatsa Somadeva Sharma. (The Surya Dvadasha Arya Stuti given in this document was also published in his Vaidika Dharma Samvardhini magazine.)

॥ प्रधान-पूजा ॥

(आचम्य)

[विघ्नेश्वरपूजां कृत्वा।]

शुक्लाम्बरधरं विष्णुं शशिवर्णं चतुर्भुजम्।

प्रसन्नवदनं ध्यायेत् सर्वविघ्नोपशान्तये॥

प्राणान् आयम्य। (अप उपस्पृश्य, पुष्पाक्षतान् गृहीत्वा)

ममोपात्त-समस्त-दुरित-क्षय-द्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं शुभे शोभने मुहूर्ते अद्य ब्रह्मणः द्वितीय-परार्धे श्वेतवराह-कल्पे वैवस्वत-मन्वन्तरे अष्टाविंशतितमे कलियुगे प्रथमे पादे जम्बू-द्वीपे भारत-वर्षे भरतखण्डे मेरोः दक्षिणे पार्श्वे अस्मिन् वर्तमाने व्यावहारिकाणां प्रभवादीनां षष्ठ्याः संवत्सराणां मध्ये शोभन-नाम-संवत्सरे

(सायन)-उत्तरायण-पुण्यकालः / २२.१२.२०२३ / धनुः ७

सायन-उत्तरायणे हेमन्त-ऋतौ धनुर्-मासे शुक्ल-पक्षे दशम्यां (०८:१७) शुभतिथौ भृगुवासरयुक्तायाम् अश्विनी-नक्षत्रयुक्तायां परिघ-योग (११:०७; शिव-योग)युक्तायां गरजा-करण (०८:१७; वणिजा-करण)युक्तायाम् एवं-गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्यां दशम्यां (०८:१७)

मकर-सङ्क्रान्ति-पुण्यकालः / १५.०१.२०२४ / मकरः १

उत्तरायणे हेमन्त-ऋतौ मकर-मासे शुक्ल-पक्षे पञ्चम्यां शुभतिथौ इन्दुवासरयुक्तायां शतभिषङ्-नक्षत्र (०८:०५; पूर्वप्रोष्ठपदा-नक्षत्र)युक्तायां वरीयो-योगयुक्तायां बव-करण (१५:३५; बालव-करण)युक्तायाम् एवं-गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्यां पञ्चम्यां

रथ-सप्तमी-पुण्यकालः / १६.०२.२०२४ / कुम्भः ४

उत्तरायणे शिशिर-ऋतौ कुम्भ-मासे शुक्ल-पक्षे सप्तम्यां (०८:५५) शुभतिथौ भृगुवासरयुक्तायाम् अपभरणी-नक्षत्र (०८:४५)युक्तायां ब्राह्म-योग (१५:१४; माहेन्द्र-योग)युक्तायां वणिजा-करण (०८:५५; भद्रा-करण)युक्तायाम् एवं-गुण-विशेषण-विशिष्टायाम् अस्यां सप्तम्यां (०८:५५)

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

सपरिवारस्य भगवतः सूर्यस्य प्रसादेन ---

- भारतीयानां महाजनानां विघ्न-निवृत्ति-पूर्वक-सत्कार्य-प्रवृत्ति-द्वारा ऐहिक-आमुष्मिक-अभ्युदय-प्राप्त्यर्थम्, असत्कार्येभ्यः निवृत्त्यर्थं
- भारतीयानां सन्ततेः सनातन-सम्प्रदाये श्रद्धा-भक्त्योः अभिवृद्ध्यर्थं
- सर्वेषां द्विपदां चतुष्पदाम् अन्येषां च प्राणि-वर्गाणाम् आरोग्य-युक्त-सुख-जीवन-अवाप्त्यर्थम्
- अस्माकं सह-कुटुम्बानां धर्म-अर्थ-काम-मोक्ष-रूप-चतुर्विध-पुरुषार्थ-सिद्ध्यर्थं विवेक-वैराग्य-सिद्ध्यर्थं

सायन-उत्तरायण / मकर-सङ्क्रान्ति / रथ-सप्तमी

पुण्यकाले यथाशक्ति-ध्यान-आवाहनादि-षोडशोपचारैः श्री-सूर्य-पूजां करिष्ये। तदङ्गं कलशपूजां च करिष्ये। [कलशपूजां कृत्वा।]

प्रधान-पूजा

सूर्य सुन्दरलोकनाथममृतं वेदान्तसारं शिवम्
ज्ञानं ब्रह्ममयं सुरेशममलं लोकैकचित्तं प्रभुम्।
इन्द्रादित्यनराधिपं सुरगुरुं त्रैलोक्यचूडामणिं
विष्णुब्रह्मशिवस्वरूपहृदयं वन्दे सदा भास्करम्॥

सपरिवारं भगवन्तं सूर्यं ध्यायामि।

सौरमण्डलमध्यस्थं साम्बं संसारभेषजम्।
नीलग्रीवं विरूपाक्षं नमामि शिवमव्ययम्॥

सपरिवारं भगवन्तं सूर्यम् आवाहयामि।

मित्राय नमः, आसनं समर्पयामि।

रवये नमः, स्वागतं व्याहरामि।

सूर्याय नमः, पाद्यं समर्पयामि।

भानवे नमः, अर्घ्यं समर्पयामि।

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

खगाय नमः, आचमनीयं समर्पयामि।
 पूष्णे नमः, मधुपर्कं समर्पयामि।
 हिरण्यगर्भाय नमः, स्नपयामि। स्नानोत्तरम् आचमनीयं समर्पयामि।
 मरीचये नमः, वस्त्रं समर्पयामि।
 आदित्याय नमः, उपवीतं समर्पयामि।
 सवित्रे नमः, आभरणं समर्पयामि।
 अर्काय नमः, गन्धान् धारयामि। गन्धस्योपरि हरिद्रा-कुङ्कुमं समर्पयामि।
 भास्कराय नमः, अक्षतान् समर्पयामि।
 पुष्पैः पूजयामि।

॥ सूर्य-अष्टोत्तरशत-नामावलिः ॥

अरुणाय नमः
 शरण्याय नमः
 करुणा-रस-सिन्धवे नमः
 असमानबलाय नमः
 आर्तरक्षाय नमः
 आदित्याय नमः
 आदिभूताय नमः
 अखिलागमवेदिने नमः
 अच्युताय नमः
 अखिलज्ञाय नमः
 अनन्ताय नमः
 इनाय नमः
 विश्वरूपाय नमः
 इज्याय नमः
 इन्द्राय नमः
 भानवे नमः
 इन्दिरामन्दिराप्ताय नमः
 वन्दनीयाय नमः

१०

ईशाय नमः
 सुप्रसन्नाय नमः
 सुशीलाय नमः
 सुवर्चसे नमः
 वसुप्रदाय नमः
 वसवे नमः
 वासुदेवाय नमः
 उज्ज्वलाय नमः
 उग्ररूपाय नमः
 ऊर्ध्वगाय नमः
 विवस्वते नमः
 उद्यत्किरणजालाय नमः
 हृषीकेशाय नमः
 ऊर्जस्वलाय नमः
 वीराय नमः
 निर्जराय नमः
 जयाय नमः

२०

३०

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

ऊरुद्वयाभावरूपयुक्तसारथये नमः

ऋषिवन्द्याय नमः

रुग्धन्त्रे नमः

ऋक्षचक्रचराय नमः

ऋजुस्वभावचित्ताय नमः

४०

नित्यस्तुत्याय नमः

ऋकारमातृकावर्णरूपाय नमः

उज्ज्वलतेजसे नमः

ऋक्षाधिनाथमित्राय नमः

पुष्कराक्षाय नमः

लुप्तदन्ताय नमः

शान्ताय नमः

कान्तिदाय नमः

घनाय नमः

कनकनकभूषाय नमः

५०

खद्योताय नमः

लूनिताखिलदैत्याय नमः

सत्यानन्दस्वरूपिणे नमः

अपवर्गप्रदाय नमः

आर्तशरण्याय नमः

एकाकिने नमः

भगवते नमः

सृष्टिस्थित्यन्तकारिणे नमः

गुणात्मने नमः

घृणिभृते नमः

६०

बृहते नमः

ब्रह्मणे नमः

ऐश्वर्यदाय नमः

शर्वाय नमः

हरिदश्वाय नमः

शौरये नमः

दशदिक्सम्प्रकाशाय नमः

भक्तवश्याय नमः

ओजस्कराय नमः

जयिने नमः

७०

जगदानन्दहेतवे नमः

जन्ममृत्युजराव्याधिवर्जिताय नमः

उच्चस्थानसमारूढाय नमः

रथस्थाय नमः

असुरारये नमः

कमनीयकराय नमः

अञ्जवल्लभाय नमः

अन्तर्बहिःप्रकाशाय नमः

अचिन्त्याय नमः

आत्मरूपिणे नमः

८०

अच्युताय नमः

अमरेशाय नमः

परस्मै ज्योतिषे नमः

अहस्कराय नमः

रवये नमः

हरये नमः

परमात्मने नमः

तरुणाय नमः

वरेण्याय नमः

ग्रहाणां पतये नमः

९०

भास्कराय नमः

आदिमध्यान्तरहिताय नमः

सौख्यप्रदाय नमः

सकलजगतां पतये नमः

सूर्याय नमः

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

☎ 9884655618

☎ 8072613857

✉ vdspasabha@gmail.com

🌐 vdspsabha.org

कवये नमः

नारायणाय नमः

परेशाय नमः

तेजोरूपाय नमः

श्रीं हिरण्यगर्भाय नमः

ह्रीं सम्पत्कराय नमः

ऐं इष्टार्थदाय नमः

१००

सुप्रसन्नाय नमः

श्रीमते नमः

श्रेयसे नमः

भक्तकोटिसौख्यप्रदायिने नमः

निखिलागमवेद्याय नमः

नित्यानन्दाय नमः

१०८

॥ इति सूर्य-अष्टोत्तर-शत-नामावलिः ॥

छायायै नमः। सुवर्चलायै नमः।¹ इन्द्राय नमः। उपेन्द्राय नमः॥

आदित्याय नमः। सोमाय नमः। अङ्गारकाय नमः। बुधाय नमः। बृहस्पतये नमः।

शुक्राय नमः। शनैश्चराय नमः। राहवे नमः। केतवे नमः॥

सपरिवाराय भगवते सूर्याय नमः, नानाविधपरिमलपत्रपुष्पाणि समर्पयामि।

सपरिवाराय भगवते सूर्याय नमः, धूपम् आघ्रापयामि।

सपरिवाराय भगवते सूर्याय नमः, दीपं दर्शयामि।

सपरिवाराय भगवते सूर्याय नमः, अमृतं महानैवेद्यं पानीयं च निवेदयामि।

निवेदनोत्तरम् आचमनीयं समर्पयामि।

सपरिवाराय भगवते सूर्याय नमः, कर्पूरताम्बूलं समर्पयामि।

सपरिवाराय भगवते सूर्याय नमः, मङ्गलनीराजनं दर्शयामि।

सपरिवाराय भगवते सूर्याय नमः, प्रदक्षिणनमस्कारान् समर्पयामि।

॥ प्रार्थना ॥

भानो भास्कर मार्तण्ड चण्डरश्मे दिवाकर।

आयुरारोग्यमैश्वर्यं श्रियं पुत्रांश्च देहि मे॥

प्रार्थनाः समर्पयामि।

¹पाठान्तरम्---संज्ञायै नमः।

कायेन वाचा मनसेन्द्रियैर्वा
 बुद्ध्याऽऽत्मना वा प्रकृतेः स्वभावात्।
 करोमि यद्यत् सकलं परस्मै
 नारायणायेति समर्पयामि ॥
 अनेन पूजनेन सपरिवारः भगवान् सूर्यः प्रीयताम्।

ॐ तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु।
 सपरिवारं भगवन्तं सूर्यं यथास्थानं प्रतिष्ठापयामि ॥

॥ आदित्यहृदयम् ॥

ततो युद्धपरिश्रान्तं समरे चिन्तया स्थितम्।
 रावणं चाग्रतो दृष्ट्वा युद्धाय समुपस्थितम् ॥ १ ॥
 दैवतैश्च समागम्य द्रष्टुमभ्यागतो रणम्।
 उपागम्याब्रवीद्रामम् अगस्त्यो भगवान् ऋषिः ॥ २ ॥
 राम राम महाबाहो शृणु गुह्यं सनातनम्।
 येन सर्वानरीन् वत्स समरे विजयिष्यसि ॥ ३ ॥
 आदित्यहृदयं पुण्यं सर्वशत्रुविनाशनम्।
 जयावहं जपेन्नित्यम् अक्षय्यं परमं शिवम् ॥ ४ ॥
 सर्वमङ्गलमाङ्गल्यं सर्वपापप्रणाशनम्।
 चिन्ताशोकप्रशमनम् आयुर्वर्धनमुत्तमम् ॥ ५ ॥
 रश्मिमन्तं समुद्यन्तं देवासुरनमस्कृतम्।
 पूजयस्व विवस्वन्तं भास्करं भुवनेश्वरम् ॥ ६ ॥
 सर्वदेवात्मको ह्येष तेजस्वी रश्मिभावनः।
 एष देवासुरगणान् लोकान् पाति गभस्तिभिः ॥ ७ ॥
 एष ब्रह्मा च विष्णुश्च शिवः स्कन्दः प्रजापतिः।
 महेन्द्रो धनदः कालो यमः सोमो ह्यपां पतिः ॥ ८ ॥

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

पितरो वसवः साध्या ह्यश्विनौ मरुतो मनुः।
वायुर्वह्निः प्रजाप्राण ऋतुकर्ता प्रभाकरः ॥ ९ ॥

आदित्यः सविता सूर्यः खगः पूषा गभस्तिमान्।
सुवर्णसदृशो भानुः विश्वरेता दिवाकरः ॥ १० ॥

हरिदश्वः सहस्रार्चिः सप्तसप्तिर्मरीचिमान्।
तिमिरोन्मथनः शम्भुस्त्वष्टा मार्तण्ड अंशुमान् ॥ ११ ॥

हिरण्यगर्भः शिशिरस्तपनो भास्करो रविः।
अग्निगर्भोऽदितेः पुत्रः शङ्खः शिशिरनाशनः ॥ १२ ॥

व्योमनाथस्तमोभेदी ऋग्यजुस्सामपारगः।
घनवृष्टिरपां मित्रो विन्ध्यवीथीप्लवङ्गमः ॥ १३ ॥

आतपी मण्डली मृत्युः पिङ्गलः सर्वतापनः।
कविर्विश्वो महातेजा रक्तः सर्वभवोद्भवः ॥ १४ ॥

नक्षत्रग्रहताराणाम् अधिपो विश्वभावनः।
तेजसामपि तेजस्वी द्वादशात्मन् नमोऽस्तु ते ॥ १५ ॥

नमः पूर्वाय गिरये पश्चिमायाद्रये नमः।
ज्योतिर्गणानां पतये दिनाधिपतये नमः ॥ १६ ॥

जयाय जयभद्राय हर्यश्वाय नमो नमः।
नमो नमः सहस्रांशो आदित्याय नमो नमः ॥ १७ ॥

नम उग्राय वीराय सारङ्गाय नमो नमः।
नमः पद्मप्रबोधाय मार्तण्डाय नमो नमः ॥ १८ ॥

ब्रह्मेशानाच्युतेशाय सूर्यायादित्यवर्चसे।
भास्वते सर्वभक्षाय रौद्राय वपुषे नमः ॥ १९ ॥

तमोघ्नाय हिमघ्नाय शत्रुघ्नायामितात्मने।
कृतघ्नघ्नाय देवाय ज्योतिषां पतये नमः ॥ २० ॥

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

तप्तचामीकराभाय वह्नये विश्वकर्मणे।
नमस्तमोऽभिनिघ्नाय रुचये लोकसाक्षिणे ॥ २१ ॥

नाशयत्येष वै भूतं तदेव सृजति प्रभुः।
पायत्येष तपत्येष वर्षत्येष गभस्तिभिः ॥ २२ ॥

एष सुप्तेषु जागर्ति भूतेषु परिनिष्ठितः।
एष एवाग्निहोत्रं च फलं चैवाग्निहोत्रिणाम् ॥ २३ ॥

वेदाश्च क्रतवश्चैव क्रतूनां फलमेव च।
यानि कृत्यानि लोकेषु सर्व एष रविः प्रभुः ॥ २४ ॥

एनमापत्सु कृच्छ्रेषु कान्तारेषु भयेषु च।
कीर्तयन् पुरुषः कश्चिन्नावसीदति राघव ॥ २५ ॥

पूजयस्वैनमेकाग्रो देवदेवं जगत्पतिम्।
एतत् त्रिगुणितं जप्त्वा युद्धेषु विजयिष्यसि ॥ २६ ॥

अस्मिन् क्षणे महाबाहो रावणं त्वं वधिष्यसि।
एवमुक्त्वा तदाऽगस्त्यो जगाम च यथाऽऽगतम् ॥ २७ ॥

एतच्छ्रुत्वा महातेजा नष्टशोकोऽभवत्तदा।
धारयामास सुप्रीतो राघवः प्रयतात्मवान् ॥ २८ ॥

आदित्यं प्रेक्ष्य जप्त्वा तु परं हर्षमवाप्तवान्।
त्रिराचम्य शुचिर्भूत्वा धनुरादाय वीर्यवान् ॥ २९ ॥

रावणं प्रेक्ष्य हृष्टात्मा युद्धाय समुपागमत्।
सर्वयत्नेन महता वधे तस्य धृतोऽभवत् ॥ ३० ॥

अथ रविरवदन्निरीक्ष्य रामं मुदितमनाः परमं प्रहृष्यमाणः।
निशिचरपतिसङ्क्षयं विदित्वा सुरगणमध्यगतो वचस्त्वरेति ॥ ३१ ॥

॥ इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये युद्धकाण्डे आदित्यहृदयं नाम
सप्तोत्तरशततमः सर्गः ॥

॥ द्वादशार्यासूर्यस्तुतिः ॥

उद्यन्नद्य विवस्वानारोहन्नुत्तरां दिवं देवः।
हृद्-रोगं मम सूर्यो हरिमाणं चाशु नाशयतु ॥ १ ॥

निमिषार्धेनैकेन द्वे च शते द्वे सहस्रे द्वे।
क्रममाण योजनानां नमोऽस्तु ते नलिन-नाथाय ॥ २ ॥

कर्म-ज्ञान-ख-दशकं मनश्च जीव इति विश्व-सर्गाय।
द्वादश-धा यो विचरति स द्वादश-मूर्तिरस्तु मोदाय ॥ ३ ॥

त्वं हि यजुर्ऋक् साम त्वमागमस्त्वं वषट्-कारः।
त्वं विश्वं त्वं हंसस्त्वं भानो परम-हंसश्च ॥ ४ ॥

शिव-रूपाज्ज्ञानमहं त्वत्तो मुक्तिं जनार्दनाकारात्।
शिखि-रूपादैश्वर्यं त्वत्तश्चरोग्यमिच्छामि ॥ ५ ॥

त्वचि दोषा दृशि दोषा हृदि दोषा येऽखिलेन्द्रिय-ज-दोषाः।
तान् पूषा हत-दोषः किं-चिद्-रोषाग्निना दहतु ॥ ६ ॥

धर्मार्थ-काम-मोक्ष-प्रतिरोधानुग्र-ताप-वेग-करान् ।
बन्दी-कृतेन्द्रिय-गणान् गदान् विखण्डयतु चण्डांशुः ॥ ७ ॥

येन विनेदं तिमिरं जगदेत्य ग्रसति चरमचरमखिलम्।
धृत-बोधं तं नलिनी-भर्तारं हर्तारमापदामीडे ॥ ८ ॥

यस्य सहस्राभीशोरभीशु-लेशो हिमांशु-बिम्ब-गतः।
भासयति नक्तमखिलं भेदयतु विपद्-गणानरुणः ॥ ९ ॥

तिमिरमिव नेत्र-तिमिरं पटलमिवाशेष-रोग-पटलं नः।
काशमिवाधि-निकायं काल-पिता रोग-युक्तां हरतात् ॥ १० ॥

वाताश्मरी-गदार्शस्त्वग्-दोष-महोदर-प्रमेहांश्च।
ग्रहणी-भगन्दराख्या महतीस्त्वं मे रुजो हंसि ॥ ११ ॥

त्वं माता त्वं शरणं त्वं धाता त्वं धनं त्वमाचार्यः।
त्वं त्राता त्वं हर्ता विपदामर्क प्रसीद मम भानो ॥ १२ ॥

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

इत्यार्या-द्वादशकं साम्बस्य पुरो नभः-स्थलात् पतितम्।
पठतां भाग्य-समृद्धिः समस्त-रोग-क्षयश्च स्यात् ॥ १३ ॥
॥ इति द्वादशार्यासूर्यस्तुतिः सम्पूर्णा ॥

Samba the son of Bhagavan Shri Krishna and Jambavati got afflicted with incurable leprosy. It did not abate even after treatment or prayash-chittam. He then prayed to his father Bhagavan Krishna.

To that He said, "There was once a lady who was similarly suffering from leprosy. Great people advised her to undertake tirtha yatra. At the end of the tirtha yatra, an ashariri was heard advising her to do upasana of Surya. As a result, her illness was cured and she lived long for many years and finally reached Surya Loka. Therefore, may you do upasana of Surya."

Accordingly, Samba worshipped Surya. One day, Bhagavan Surya sent a golden plate inscribed with this stotram and instructed him to recite it. He continuously did Surya Namaskara chanting the same and his disease disappeared in just twelve days.

॥ श्रीमदप्पय्यदीक्षितविरचितश्रीमदादित्यस्तोत्ररत्नम् ॥

विस्तारायाममानं दशभिरुपगतो योजनानां सहस्रैः
चक्रे पञ्चारनाभित्रितयवति लसन् नेमिषट्के निविष्टः।
सप्तच्छन्दस्तुरङ्गाहितवहनधुरो हायनांशत्रिवर्ग-
व्यक्त्या क्लृप्ताखिलाङ्गः स्फुरतु मम पुरः स्यन्दनश्चण्डभानोः ॥ १ ॥

आदित्यैरप्सरोभिर्मुनिभिरहिवरैर्ग्रामणीयातुधानैः
गन्धर्वैर्वालिखित्यैः परिवृतदशमांशस्य कृत्स्नं रथस्य।
मध्यं व्याप्याधितिष्ठन् मणिरिव नभसो मण्डलश्चण्डरश्मेः
ब्रह्मज्योतिर्विवर्तः श्रुतिनिकरघनीभावरूपः समिन्धे ॥ २ ॥

निर्गच्छन्तोऽर्कबिम्बान्निखिलजनिमतां हार्दनाडीप्रविष्टाः
नाड्यो वस्वादिबृन्दारकगणमधुनस्तस्य नानादिगुत्थाः।
वर्षन्तस्तोयमुष्णं तुहिनमपि जलान्यापिबन्तः समन्तात्
पित्रादीनां स्वधौषध्यमृतरसकृतो भान्ति कान्तिप्ररोहाः ॥ ३ ॥

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

श्रेष्ठास्तेषां सहस्रे त्रिदिववसुधयोः पञ्चदिग्व्याप्तिभाजां
 शुभ्रांशुं तारकौघं शशितनयमुखान् पञ्च चोद्भासयन्तः।
 आरोगो भ्राजमुख्यास्त्रिभुवनदहने सप्तसूर्या भवन्तः
 सर्वान् व्याधीन् सुषुम्नप्रभृतय इह मे सूर्यवादाः क्षिपन्तु ॥ ४ ॥

आदित्यानाश्रिताः षण्णवतिगुणसहस्रान्विता रश्मयोऽन्ये
 मासे मासे विभक्तास्त्रिभुवनभवनं पावयन्तः स्फुरन्ति।
 येषां भुव्यप्रचारे जगदवनकृतां सप्तरश्म्युत्थितानां
 संसर्पे चाधिमासे व्रतयजनमुखास्सत्क्रिया न क्रियन्ते ॥ ५ ॥

आदित्यं मण्डलान्तः स्फुरदरुणवपुस्तेजसा व्याप्तविश्वं
 प्रातर्मध्याह्नसायं समयविभजनादृग्यजुस्सामसेव्यम्।
 प्राप्यं च प्रापकं च प्रथितमतिपथिज्ञानिनामुत्तरस्मिन्
 साक्षाद् ब्रह्मेत्युपास्यं सकलभयहराभ्युद्गमं संश्रयामि ॥ ६ ॥

यच्छक्त्याऽधिष्ठितानां तपनहिमजलोत्सर्जनादिर्जगत्यां
 आदित्यानामशेषः प्रभवति नियतः स्वस्वमासाधिकारः।
 यत् प्राधान्यं व्यनक्ति स्वयमपि भगवान् द्वादशस्तेषु भूत्वा
 तं त्रैलोक्यस्य मूलं प्रणमत परमं दैवतं सप्तसप्तिम् ॥ ७ ॥

स्वःस्त्रीगन्धर्वयक्षा मुनिवरभुजगा यातुधानाश्च नित्यं
 नृत्तैर्गीतैरभीशुग्रहनुतिवहनैरग्रतः सेवया च।
 यस्य प्रीतिं वितन्वन्त्यमितपरिकरा द्वादश द्वादशैते
 हृद्याभिर्वालखिल्याः सरणिभणितिभिस्तं भजे लोकबन्धुम् ॥ ८ ॥

ब्रह्माण्डे यस्य जन्मोदितमुषसि परब्रह्ममुख्यात्मजस्य
 ध्येयं रूपं शिरोदोश्चरणपदजुषा व्याहृतीनां त्रयेण।
 तत्सत्यं ब्रह्म पश्याम्यहरहमभिधं नित्यमादित्यरूपं
 भूतानां भूतभस्वः प्रभृतिषु वसतां प्राणसूक्ष्मांशमेकम् ॥ ९ ॥

आदित्ये लोकचक्षुष्यवहितमनसां योगिनां दृश्यमन्तः
 स्वच्छस्वर्णाभमूर्तिं विदलितनयनोदारदृश्याक्षियुग्मम्।
 ऋक्सामोद्गानगेषां निरतिशयलसल्लोककामेशभावं
 सर्वावद्योदितत्वादुदितसमुदितं ब्रह्म शम्भुं प्रपद्ये ॥ १० ॥

वेद-धर्म-शास्त्र-परिपालन-सभा

ओमित्युद्गीथभक्तेरवयवपदवीं प्राप्तवत्यक्षरेऽस्मिन्
 यस्योपास्तिः समस्तं दुरितमपनयत्यर्कबिम्बे स्थितस्य।
 यत् पूजैकप्रधानान्यघमखिलमपि घ्नन्ति कृच्छ्रव्रतानि
 ध्यातः सर्वोपतापान् हरतु परशिवः सोऽयमाद्यो भिषङ्गः ॥ ११ ॥

आदित्ये मण्डलार्चिः पुरुषविभिदयाद्यन्तमध्यागमात्म-
 न्या गोपालाङ्गनाभ्यो नयनपथजुषां ज्योतिषा दीप्यमानम्।
 गायत्रीमन्त्रसेव्यं निखिलजनधियां प्रेरकं विश्वरूपम्
 नीलग्रीवं त्रिणेत्रं शिवमनिशमुमावल्लभं संश्रयामि ॥ १२ ॥

अभ्राकल्पः शताङ्गः स्थिरफणितिमयं मण्डलं रश्मिभेदाः
 साहस्रास्तेषु सप्त श्रुतिभिरभिहिताः किञ्चिद्दूनाश्च लक्षाः।
 एकैकेषां चतस्रस्तदनु दिनमणेरादिदेवस्य तिस्रः
 क्लृप्तास्तत्तत्प्रभावप्रकटनमहिताः स्वग्धरा द्वादशैताः ॥ १३ ॥

दुःस्वप्नं दुर्निमित्तं दुरितमखिलमप्यामयानप्यसाध्यान्
 दोषान् दुःस्थानसंस्थग्रहगणजनितान् दुष्टभूतान् ग्रहादीन्।
 निर्धूनोति स्थिरां च श्रियमिह लभते मुक्तिमभ्येति चाग्रे
 सङ्कीर्त्य स्तोत्ररत्नं सकृदपि मनुजः प्रत्यहं पत्युरहाम् ॥ १४ ॥
 ॥ इति श्रीमदप्पय्यदीक्षितविरचितश्रीमदादित्यस्तोत्ररत्नं सम्पूर्णम् ॥